

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

15. An valeat pactum, si quis beneficio cessionis renunciasset? Et quid, si pactum, & renunciatio cessionis bonorum firmetur cum iuramento? Et an in tali casu debitores possint petere ab Episcopo ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76413)

beneficio?

Idem est dicendum de Clerico. Ex p.7. tr.8. Ref. 13.

Sup. hoc sup.
in Ref. 11. §.
2. à lra. §.

Respondeo negativè, & ideo qui contraxit sub spe huius beneficii & refugij, non gaudet beneficio cessionis bonorum. Ioannes de Plat. Iason & Schneidvv. in §. fin. Inst. de act. Angelus in l. 4. §. item non gaudet ff. de cess. bon. Brunus in dtr. q. 30. n. 1. quart. q. princ. Thom. Zerolla in prax. Episc. v. Litera quinquennales. vers. 9. Plot. in l. si quando n. 179. C. unde vi. ubi dicit, quod dolose contrahens debita, asserens, se habere facultates sufficientes, cum non sit ad soluendum sufficiens quod non admittitur ad cedendum bonis, quod post eum voluerunt Vincent. Annib. in addit. ad Mandos. conf. 170. & Car. de Grassi. d. except. 17. n. 32.

2. Frustra igitur ad cessionis remedium confugit debitor, qui spe cessionis contraxit. Quod cum fecisse verisimile est, qui contractus tempore sciebat, se non posse solvere l. pen. in fin. ff. de iur. dot. Idque latius paulo exequitur Hunnius de resol. ad Trent. vel. 2. disp. 24. thes. 4. lit. l. pag. 44. Zaf. in §. compensationes 39. vers. fin. n. 6. de act. iust. Hico Vmmius in diss. suis ad process. iudicial. direct. disp. 23. thes. 5. n. 26. Matth. Brunus in tr. de cess. bon. in 30. & 31. q. quarta q. principal. Alex. Trentacinq. var. res. lib. 3. tit. de solution. vers. 27. n. 27. cum seqq. Ioan. Neuzanus conf. 59. n. 10. & seq. quibus omnibus adde Maxi. Faust. de e. Err. Class. 16. conf. 1272. Harpprechtum in Comment. ad inst. l. 4. tit. de act. §. ult. n. 10.

3. Ex his etiam inferitur Clericum qui contraxit debita sub spe gaudendi beneficio c. 1. dandis, illo non gaudere. Ita Squillante de privileg. cleric. c. 10. n. 15.

RESOL. XIV.

An heres qui non confecit inventarium, possit vii beneficio cessionis?

Idem est dicendum de Clerico. Ex p. 7. tr. 8. Ref. 14.

Respondeo quod Matth. Brunus in tr. de cess. bon. q. quart. princ. q. 6. statuit, quod heres, qui non confecit inventario hereditatem adit, cedere bonis nequeat, quia presumitur hereditatem opulentam, & ad soluendum sufficientem, inuenisse. Nouel. 1. c. 2. §. si verò non confecerit. l. ult. C. de iur. delib. & creditores voluisse decipere, iis verò qui conati sunt creditores fallere, beneficium cessionis non competit. Deinde, quia pena heredis in inventarium non conficientis est, ut in solidum teneatur creditoribus hereditariis, d. l. ult. §. 12. 13. 24. C. de iur. delib.

2. Verum Hieron. Trent. & Hunnius volum. poster. disp. 24. thes. 4. volunt, quod heres non conficiens inventarium bonis cedere queat per text. in d. l. ult. §. 14. C. de iur. delib. & Nou. 1. c. 2. §. 2. ubi dicitur, heredem non conficientem inventarium teneri creditoribus hereditariis in solidum, quemadmodum ipse defunctus teneretur, viueret; Atqui defunctus posset bonis cedere, Ergo etiam heres. Deinde heres etsi non confecerit inventarium, atque ideo in solidum teneatur, habet tamen defuncti beneficia, quia cum sua causa suisque vitiis transit hereditas, l. heres ff. de reg. iur. l. hereditas ff. de ver. oblig. quod indubitanter procedit in beneficiis, quæ non sunt personæ, sed causæ, quale est beneficium hoc cessionis: Iam verò certum est, quod principalis debitor, si non habuerit, unde creditoribus satisfacere possit, nequeat conici in carcerem, si velit bonis cedere, l. 1. C. qui bon. ced. poss. & si bonis cesserit, ac postmodum ad pinguio-rem fortunam peruenierit, conueneri non possit, nisi in quantum id facere potest, l. qui bonis ff. eod. Hoc igitur beneficium etiam heredi competit: Nec ab eo propterea, quod non confecerit inventarium, excludetur, quia pena non confecit inventarij hæc saltem est, ut in

solidum creditoribus hereditariis sit obligatus: quoniam illi soli hoc beneficium competit: qui enim competentia privilegio gaudent, cessionis auxilio non indigent: sed & defunctus, cuius personam heres repræsentat, in solidum obligabatur suis creditoribus, & tamen illum cessionis beneficium habuisse certum est. Et præsumptio illa qua heres inventarium non conficiens præsumit debeat aliquid dolose subtraxisse, & opulentam inuenisse hereditatem in allegatis textibus non est fundata: & fieri potuit, ut heres nimium conficiens hereditati ex imprudentia illam tanquam opulentam adierit. Deinde, & si præsumptio illa foret iuris, tamen contrariam probationem admitteret: idcirco, si heres admittere velit excussionem bonorum; aut aliunde li- quido demonstrare possit, quod hereditatem minus opulentam, ac talem inuenierit, quæ non sit sufficiens ad soluendum, audiendus utique foret, se à præsumptio crimine excusare volens. Neque id sequitur, in solidum est obligatus creditoribus hereditariis, ergo non habet beneficium cessionis, cum hoc privilegium illis solis competat, qui in solidum sunt obligati, non verò tributur illis, qui beneficium competentie habent.

3. Non desinam tamen hic adnotare Squillante de privileg. cleric. c. 10. n. 43. ex Triuisano, & Riccio docere Clericum heredem non confecit inventario non esse admittendum ad beneficium c. Odoardus de solut.

RESOL. XV.

An valeat pactum, si quis beneficio cessionis renunciasse? Et quid, si pactum, & renunciatio cessionis bonorum firmetur cum iuramento?

Et an in tali casu debitores possint petere ab Episcopo absolutionem iuramenti? Ex p. 7. tr. 8. Ref. 15.

Negativam sententiam docent Couarruias lib. 2. var. Ref. 1. Menochius de arbit. cas. 183. n. 18. Neuz. conf. 9. n. 6. Glossa in Aubert. Imo. C. de act. & oblig. Bartolus & Imola in l. alia, §. eleganter. n. 15. & 16. ff. sol. matrim. Ioan. Fab. las. & Aretin. in §. si. Inst. de act. Albertus in rub. C. qui bon. eod. poss. n. 11. Iacobus in §. quod autem, a. ubi de fideiuss. Antonius de Butrio in c. Odoardus de solut. Cardin. Alban. ad Bart. in l. qui bonis ff. de cess. bon. Carolus de Grassi. except. 17. n. 10. Sup. lra. Et quod renunciatio cessionis bonorum hæc quidem iuramento firmetur, tradunt Iacobus, Aretinus, & Baldus in l. 1. C. qui bonis eod. & est magis communis opinio, testibus Benedicto Capra in l. d. n. 3. Baptista à Villal. in lit. F. n. 46. & in lit. O. n. 7. & Viu. lib. 1. Debitores non poss. Bartol. & Imola in l. alia, §. eleganter, ff. sol. ma. Socin. reg. 279. Cynus & Salicet. in l. 1. C. qui bon. ced. poss. Menochius d. cas. 183. n. 18. Thesaurus dec. 46. n. 4. ubi dicit hanc esse magis communem Cappel. Thol. dec. 67. Neuz. conf. 59. n. 6. Iosephus Ludouicus dec. 64. n. 21. nec opus est absolutio à iuramento, Guido Papa dec. 211. Bero. q. 133. n. 5. Iosephus Ludouicus dec. 64. n. 20. Carolus de Grassi. except. 17. n. 12.

2. Fundamenta verò horum præcipue hæc sunt: renuncians privilegio cessionis intelligitur se obligare ad carceres, cum beneficium illud liberet debitores à carceris molestia, l. 1. ff. de cess. bon. nemo autem potest se ad carcerem obligare, quia carcer est species servitutis, nec liber homo est corporis & membrorum suorum dominus, l. liber homo ff. ad l. Aquil.

3. Deinde renunciatio, & pactum super iure futuro non valet, l. si quis heres ff. de acq. hered. l. si ita scriptum, §. 1. ff. de leg. 2. l. 1. C. de pact. Ergo, &c.

4. Tertiò, quia renunciatio beneficii cessionis est contra bonos mores, quia humanitati repugnat, siquid hoc beneficium singulari humanitate ex commiseratione & misericordia erga obaratos debitores est intro-

dictum, l. 7. & l. 8. c. qui bon. ced. poss. pactum verò quod est contra bonos mores non valet, l. 7. §. 7. ff. de pact.

5. Quod, liberi hominis caro, & corium ad carceres ad petitionem & voluntatem creditoris per indirectum deduci videtur contra linter stipulantem, §. facram. ff. de verb. oblig. Et hanc sententiam præter Doctores citatos tenent etiam Doctores quos citat & sequitur Hunnius in *Encyclop. iur. p. 2. tit. 27. c. 2. n. 5.* quibus adde Cardinalem Tuschum tom. 1. concl. 218. n. 7.

6. Sed his non obstantibus, ego affirmatiuæ sententiæ adhaereo, quam tuetur Harpprechtus in *Comm. ad inst. tom. 4. tit. de att. §. ult. n. 11. & seq.* Et ratio est, quia non est indulgendum beneficium qui ei renunciavit, & pactus est cum creditore suo se bonis non cessurum, si quis in conscribendo, l. 2. c. de pact. l. si iudex 4. §. de minor. 2. §. ann. Nou. 146. c. 1. In quibus locis omnibus dicitur, vnicuique integrum esse his, quæ ipsi à lege concessa sunt, renunciare. Atque manifestum manifestius est, cessionem bonorum solius debitoris gratia & fauore esse inducendam, & receptam. Ei ergo renunciare poterit,

7. Neque obstat, quod nemo possit pro debito pecuniario se ipsum carceri perpetuo obligare, cum obligatio illa perpetua quædam esset seruitus, ad quam liber homo se attingere nequit, l. 2. ff. de liber. bon. exhib. l. Titio centum 71. §. 2. ff. de cond. & demonstr. Iam verò ad carcerem perpetuo se obligare videtur, qui renunciat beneficio cessionis: cui si non renunciaret, à carceris metu liber foret, d. l. 1. c. qui bon. ced. poss. Et hac ratione communis Doctorum chorus permotus, renunciationem cessionis etiam iurata, inuálidam esse putauit.

8. At hoc inquam nihil obstat. Neque enim debitor qui renunciat cessionis bonorum se ad carcerem obligat. Ipso quidem iure, sine suo consensu obligatur ad carcerem, qui ad soluendum non sufficit. Itaque si hoc cessionis auxilium repudiat, se ad carcerem non adstringit, sed potius perdit & abdicat beneficium, quo se à carceris obligatione per leges inducta liberare potuit. Deinde etsi debitor directe non possit sese ad carcerem obligare; tamen per indirectum & obliquum id facere non prohibetur: cum multa, quæ non possunt fieri directe ac principaliter, in consequentiam fieri non prohibeantur, arg. l. si vnus 27. §. illud 3. ff. de pact. At verò in proposito, is qui renunciat beneficio cessionis, non hoc agit directe ac principaliter, quo in carcerem ducatur, sed solum in consequentiam, itemque in euentum, si videlicet non soluerit, nec ad soluendum fuerit sufficiens.

9. Multo minus obstat l. alia causa 14. §. 1. ff. sol. matrim. ubi traditur, mariti pactum, quo conuenit, ne in id, quod facere possit, condemnatur, sed in solidum, seruandum non esse. Nam magna est ratio differentie inter priuilegium, quod marito competit, ne in solidum ab vxore conueniatur: & inter cessionem bonorum, illi renunciari non potest: quia ad reuerentiam, quæ maritis est exhibenda, seruandam, introductum est, quæ violaretur, si maritus propter renunciationem suam, & pactum conueniretur in solidum. Huic autem cessionis beneficio renunciari potest: quia nihil contra reuerentiam vel bonos mores fieri intelligitur, si debitor, qui cessionem renunciat, in carcerem compingatur, cum potius pactum illud ad fidem commerciorum retinendam vergat.

10. Minime omnium obstat, quod renunciatio, & pactio super iure futuro non valeat, l. is qui heres 131. in princ. ff. de acq. vel omis. hered. l. si ita scriptum 45. §. 1. ff. de leg. 2. Istæ autem renunciatio esset de iure futuro, quoniam ius cedendi bonis non competit, nisi facta condemnatione, vel debito in iudicio agnito, l. pen. ff. de cess. bon. Minime inquam, illud obstat. Quod enim iuri futuro renunciare liceat, nemini dubium esse potest. Quis enim dubitaret, quin res nondum existentes, sed extituras tamen, in conuentiones & contractus deduci queant? Nec monerint quidquam d. l. is, qui heres 131. in princ. ff. de acq. vel omis. hered. & d. l. si ita scriptum

45. §. 1. ff. de leg. 2. Loquuntur siquidem de legato sub conditione, vel die relicto. Id antequam conditio extiterit, aut dies venerit, repudiari nequit: quandoquidem interim nobis cum effectu non debetur. Dixerim verò obtinet, in re futura, purè promissa. Deinde falsum est, quod ius cedendi bonis non competit, nisi facta condemnatione, vel debito in iudicio agnito. Aliud quippe est cessio ipsa, aliud ius cedendi. Ius cedendi habet debitor operatus ab initio statim, cum ad soluendum sufficiens esse desit: cessio autem tunc demum fieri permittitur, quando de debito liquet.

11. Vnde ex his patet responsio ad argumenta negatiuæ sententiæ. Nam patet quod quilibet fauori suo possit renunciare, l. pen. c. de pact. Deinde, quod falsum sit, quod debitor non possit se ad carcerem obligare. Zafius lib. 2. sin. resp. c. 8. And. Clud. de sequest. c. 12. n. 106. Francus de fideiuss. c. 3. n. 44. Vvelemb. in tr. de fideiuss. n. 4. Myns. centuria 6. obseruatione 51. Tertiò, quod falsum etiam sit, quod iuri futuro non liceat renunciare, & l. is, qui heres ff. de acquirenda hereditate, & l. si ita scriptum, §. 1. ff. de leg. 1. 2. loquantur de legato sub conditione, vel die relicto, quod antequam conditio extiterit, vel dies venerit non potest repudiari, quoniam interim nobis cum effectu non debetur: at secus se res habet, cum re futura, purè promissa. Quartò, quod hæc renunciatio directe non sit contra bonos mores, & bonorum cessio non aliter sit ex benignitate & humanitate debitoribus concessa, quod si ea vti voluerit: & quia sua culpa ad soluendum sufficiens esse desierunt, non commiseratione, sed odio potius digni sint.

12. Sed hæc omnia intelligenda sunt si renunciatio cessionis bonorum facta sit sine iuramento; nam si interfuerit iuramentum, contrarium dicendum est, vt rectè obseruat Molina de inst. tom. 2. tit. 2. disp. 572. in fine. Igitur in tali casu debitores petant ab Episcopo absolutionem, à iuramento.

RESOL. XVI.

An qui cessit bonis, si non possit præbere fideiussores idoneos, sufficiat præbere cautionem iuratoriam? Ex p. 7. tract. 8. Ref. 16.

§. 1. **R**espondeo, quod vt cessio bonorum efficax sit, & cedentem liberet, requiritur vt is prius caueat de soluendo residuum si ad pinguiorem fortunam peruenerit, §. final. inst. de att. Couar. lib. 2. c. 1. n. 6. Iac. Menoc. lib. 2. q. bitt. ind. q. cas. 18. n. 20. Matt. Brun. tr. de cess. bon. q. princ. 7. n. 1. & seq. Nicol. Boët. dec. 196. n. 1. & 2. Marc. Ant. Natta cons. 591. n. 1. & seq. vol. 3. Arim. Tepat. in epitom. dec. tit. 53. de iudicial. & prouocat. lit. c. 2. Rutgerus Rulandus de commissar. d. c. ult. n. 19. Hæc autem cautio fieri debet fideiussoribus idoneis. Ant. Hering. de fideiussorib. c. 5. n. 88. Florid. Mausonius de causis executiu. lib. 1. limit. §. n. 41. Vdalricus Zafius ad l. qui cedit, n. §. ff. de cess. bon. Trentacinius d. ref. 27. n. 5. Quod si debitor ob paupertatem fideiussores habere non possit, ad iuratoriam cautionem admitti debet. Couar. d. c. 1. n. 6. Matt. Brun. de cess. bon. q. princ. n. 5. 6. 7. & 8. Iosep. Ludouici dec. Perysina 63. n. 8. p. 2. Flor. Mauson. de causis executiu. lib. 1. limitatione 42. & seq.

2. Quod probatur, nam regulariter ad iuratoriam cautionem admittitur qui fideiussorem dare non potest, vt patet ex Aurb. generaliter, c. de Episc. & Cler. ex l. fin. §. Super de asser. toll. §. Si verò tamē in Aurb. vt nulli ind. & §. Sed hodie inst. de satisf. d. & ex c. fin. de sent. excom. Et ita hanc sententiam præter Doct. citatos tenet Th. Maulius tr. de cess. bon. tit. 5. n. 6. Et licet Vlric. Hunnius ad Treutler. vol. past. disp. 24. thes. 4. lit. C. contraria sententiæ magis adhaereat, tamen postea nostram sententiam tenuit in *Encyclopædia iuris* parte 2. tit. 27. c. 1. n. 14.

A a 4 RESOL.